Any I Barcelona 17 de Maig de 1917 (Maig cantant, perdent l'estreb, de la pena ens treu el gep.) N.º 5

CUCA FERA

TORNA A ÉSSER SANT ISIDRO, FESTA DE MADRID

L'ANGEL—Ja començo d'estar-ne una mica aborrit de menar jo els bous. Estic per cridar En Cambó.

¡¡Primer Concurs de la CUCA FERA!!

La CUCA FERA obra una **VOTACIÓ - CONCURS** per determinar

quins son els tres homes més ridícols de Catalunya.

Nostres lectors ompliràn el ticket adjunt, amb lletra clara, i l'enviaràn a l'Administració de la CUCA FERA per tot el dia 31 d'aquest mes. Es farà l'escrutini en dia que es senyalarà oportunament, i amb tota garantía. El concursant que s'hagi escaigut a votar els tres noms que, un cop acabada la rigurosa estadística dels vots, resultin vencedors, guanyarà

un premi de CENT PESSETES,

concedint-se un accèssit de **SETANTACINC** i un de **CINQUANTA** als que hi coincideixin almenys en dos noms. Cas que més d'una persona hagués encepegat la candidatura plena que resulti triomfant, es sortejarà el primer; i, si cal, tots tres.

En .....
qui viu a ..... *carrer*
de ..... *envia aquesta*
candidatura de ridícols a CUCA FERA.

FIRMA:

LA MÀQUINA
D'ESCRIURE
FOX
REUNEIX TOTES
LES PERFECCIONS

Dipòsit central i tallers: Vergara, 1, principal.—Barcelona
Concessionari exclusiu. **VENANCI GUILLAMET**
Importació i stock de totes les altres marques de màquines d'escriure

CUCA FERA

PREU (i és regalat)

Any . . . . Ptes. 6 — Semestre . . » 3'50
Trimestre . . » 2 — N.º solt: **10** cts.

Escudellers, 10 bis

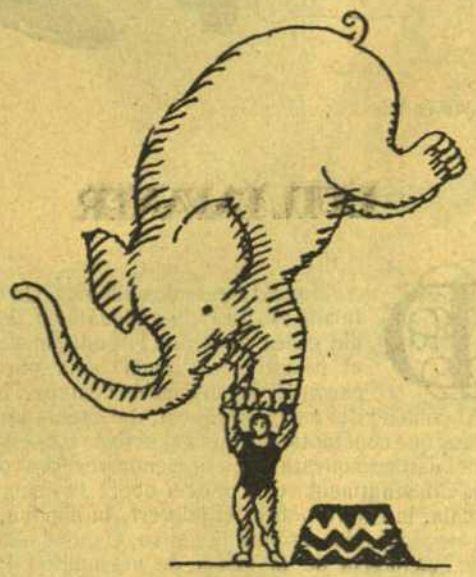

REVELACIONS SENSACIONALS

L'auca del senyor Esteve i la tranquilitat de l'auca

Pam! pam!

—Entreu.

S'obrí cautelosament la porta de la cambra, i una mà molsuda aixecà el cortinatge de cretona, apareixent als ulls astorats del que escriu aquestes ratlles, la figura d'un home de bon regent i aire bonatxàs. «Jo conec aquesta cara», vaig dir-me. I gairebé al mateix temps, vaig exclamar ab joia:

—Si és el senyor Esteve!... Entri, entri... Qui l'havía de fer per aquí, home de Deu?

El senyor Esteve es posà l'índex arràn de boca i nas, reclamant prudencia i discreció.

—Pxxxt!... Pari ment que venim d'incògnit.—I, entregirant-se cap enrera, afegí a mitja veu:—Passa, dòna, passa, no et faci vergonya. El senyor rai!

—Deu me la guard, senyora Tomaseta!... Seguin, seguin, si són servjts... Quina alegría em donen de venir a aquesta casa!

Però abans d'asseure's tímidament en la cadira més humil que li vinguè a mà, la senyora Tomaseta feu, amb un sospir:

—I el noi?... Què fa el noi?... Digui'm coses del noi!

—El noi, el trobarà cada nit al Paral·lel.

—On diu?

—El Paral·lel—aclarí el senyor Esteve—és una via nova que arrenca dels volts de la bretxa de Sant Pau, com qui va cap a Sans.

—I ha deixat els barris de Ribera?

—Avui no es parla de Ribera ni d'Arrabal, senyora Tomasa; avui Barcelona és una ciutat cosmopolita.

—Còm diu?

—Que Barcelona—intervingué de nou el senyor Esteve—ja ve a ésser una mena de París.

—Ave María Puríssima! I còm ha estat això?

—Gracies a la senyora Tomasa i al senyor Esteve.

—Pobres de nosaltres! Ara sí que veig que va de plaga.

En els llavis del senyor Esteve es dibuixà un somrís agre-dolç.

—El món de la quietud on vivim—diguè—no es pot deixar més que per una estona, i encara excepcionalment. Avui l'hem deixat al bell punt de les dotze de la nit, amb el sol intent d'arribar-nos al Bou de la Plassa Nova i comprar una auca que diu que ha sortit i és la meva historia. Ja veurà com ha estat: Ahir a la tarda vaig sentir a la banda de fòra de l'habitació que ocupem, una remor de conversa. «Mireu, deia un, aquí descansen el senyor Esteve i la senyora Tomasa, propietaris que foren de *La Puntual.*» «Aquella gran fàbrica de filats i teixits?...» preguntà un altre... No vaig poder sentir la resposta perquè totseguit algún va interrompre la conversa amb una nova pregunta, que per cert em va interessar mólt: «A propòsit, ja heu vist *L'auca del senyor Esteve?*» I tota la colla es va posar a parlar de l'auca, dient que era una delicia i que això i que allò i el de més enllà. I veliaquí perquè vaig despertar la de casa i vàrem decidir aquesta sortida sense atinar que a les dotze, la nostra hora no és l'hora d'anar a comprar auques al Bou de la Plassa Nova ni enlloc. Però aquesta s'ha recordat de vostè i ens hem dit: «El Ventureta, que escriu al diari, no serà encara al llit; i ell, que és tan amic del noi, la deurà tenir l'auca, i bé ens la deixarà veure.»

—Realment, tinc l'auca; però el mal es que l'auca no és sols una auca, sinó un llibre que se'n diu auca, i una auca treta del llibre i una comedia treta del llibre i de l'auca.

—I on la fan? a l'*Odeón?* — preguntà la senyora Tomasa.

—No, dòna—replicà el senyor Esteve.—No sabs que l'*Odeón,* quan jo *me'n vaig anar,* ja no existía? La deuen fer al Romea.

—Què vols que sàpiga, pobre de mi? Vivint tu, només anàvem a comedia un cop l'any, pel *Tenorio.* I un cop tu *vares faltar,* jo vaig portar dol per tota la vida i no vaig saber mai més res de comedies.

—Doncs, tampoc la fan a Romea—vaig replicar jo.—A Romea ja fa un quan temps que s'han tornat fins, i no hi volen més que castellà. Sembla que, per tornar-hi a representar la nostra llengua, s'ha de pagar un ull de la cara. Ara, com un gran favor, deixaràn que passat l'estiu n'hi torni a haver. Però els que hi manen en tenen una certa recança, perquè ja començaven de saber parlar com el *cabo* Quiñones.

—Deia, doncs—insinuà el senyor Esteve, veient-me fòra de la qüestió—que això de l'auca...

—«L'auca del senyor Esteve» és una comedia extraordinaria, feta per un tal Rusiñol.

—En Santiago?

—El mateix.

—Quin Santiago?—preguntà la senyora.

—Un amic del noi, que era mólt afectat a les pintures.

—Ara hi caic. Duia els cabells tots estufats i els tenía negres com l'atzabeja. Sempre en tenía una per dir i era mólt graciosot, però jo no el podía veure perquè ens desencaminava el noi cap a Llotja i fins volía que anés amb ell a París. Però escolti: una cosa voldría saber. Que també hi surto jo a la comedia?

—Naturalment.

—Ai, el gran trapacerot!

—I el noi, què hi diu?

—El noi, o més ben dit, els nois, ho troben mólt bé.

—Còm s'entén els nois? Si només vàrem tenir-ne un.

—Oh, bé. Es que el senyor Esteve i la senyora Tomasa i l'avi i el noi i el miliciano i tots els que intervenen en la comedia, vénen a ésser uns símbols, entén?

—No senyor que no ho entenc.

—Ja t'ho explicaré després—apuntà el senyor Esteve. —Ara deixem dir al senyor, que ja sabs que abans no claregi hem d'ésser a casa.

—Doncs, els nois troben que en Rusiñol, amb la simpatía que ha posat a la seva comedia, ha fet un acte de justicia a la generació de vostès, que va treballar per les venidores. El senyor Esteve, abans de morir, ja ens endevinava quelcom del que succeïría, com ho demostren les seves últimes amonestacions al noi, i sobre tot aquella: «Sigues allò que vols ésser, però recorda't que si ho ets, ho deuràs als teus passats.»

—La vocació del noi no tenía remei. Havía d'ésser artista—reflexionà el senyor Esteve.

—Sí, però no ho va arribar a ésser en la mida que ell hauría volgut. I, tot dedicant-se a l'art, va donar nou impuls a *La puntual*, que un dels seus fills va transformar en la gran fàbrica de filats i teixits del mateix nom, amb relacions de negoci a l'estranger, mentre un altre es dedicava a l'art i un altre a la ciencia i un altre...

—I es guanyen la vida?

—Hi ha de tot. Algún d'ells, fins té auto.

—Què vol dir auto?

—Cotxes sense cavalls, que costen mólt de mantenir.

—Així tots els nostres descendents deuen ésser senyors i fins parlar en castellà.

—Els que parlen en castellà són els tarambanes, que es donen vergonya d'ésser nets del senyor Esteve i ho dissimulen sota un títol de noblesa que s'han treballat a Madrid. Però, en general, i en bona hora ho diguem, tots els que valen alguna cosa parlen en català, que ara ja és l'única llengua que a Catalunya fa verament senyor.

—Això m'entristeix—feu el senyor Esteve.

—Que els senyors parlin en català?

—Que hi hagi ximples que es donguin de menys de parlar-lo.

—No t'ho prenguis així, tampoc. No t'ha dit el Ventureta que només són els tarambanes?

—Tot el que vulguis, Tomaseta, però si et tinc d'ésser franc, el saber això em pertorba la tranquilitat de l'auca.

I es veu que, en dir aquestes paraules, el senyor Esteve estava molt afectat, perquè va anar-se tornant pál·lid, pál·lid, del color de la pared de la cambra, en la qual es va fondre, fent seguir per la mà la senyora Tomasa, dòcil i suau com sempre.

— Que és trista la vida alegre!

L'UIL TAFANER

DINEN dos catalans i dos bilbaíns. Un dels catalans és En Puig i Cadafalch. En Puig diu coses delitoses i agudíssimes contra el primitivisme d'una bella part d'Espanya. El comunisme de l'estepa, l'indigna.

—Al començ del meu matrimoni, diu, tenía uns veïns castellans que constantment emmanllevaven tots els estres. No coneixien en aquesta flaca la menor reserva o pudorositat. Constantment venía pel cel-obert la demanadissa de l'escala, la cadira petita, el julivert, la llimona, un parell de mocadors, les agulles de ganxo, el quinqué, un pentinador. Psicología de la «casa de vecindad»! Però un dia s'arriscaren a dir que, havent fet ells renovació de servei, els deixéssim *la dida!* No: vaig dir jo, tancant de còp: la dida és inassolible, la dida és sagrada.

Un dels bilbaíns somriu:—Doncs a mi, replica, va passar-me un cas pitjor. Tenía uns veïns castellans: la senyora hagué de retirar sobtadament del pit una criatura que nodría, i va demanar-nos que nosaltres li deixéssim *la criatura!*

Entre'ls diputats que composen la nova Diputació n'hi ha ún que'ns donarà motius sobrats per a comentaris. Es el fill del comte de Caralt, conegut amb el diminutiu de Pepín entre els seus i de Pepino entre els diputats, a proposta d'un seu company de la minoría lliberal. Un diputat lerrouxista, però, li diu «Pepino el Breve».

El tal Pepino, tot just començat el período de sessions, ja porta rebuts dos disgustos seriosos. L'un va tenir-lo quant es va veure descartat com candidat a la vispresidencia, càrrec que el minyó anava solicitant amb manifesta candidesa, i l'altre quan al elegir-se la taula de edat va trobar-se que hi habían dos companys més joves i més aixerits que ell per a ocupar les secretaríes.

Mentrestant el pare, aquell Comte al qual ún no ha d'atançar-se gaire, perquè és pintat de fresc, diu ab orgull:

—El meu noi és la meva ploma. Hi tinc la ploma, a la Diputació.

Deu meu! què hi deu fer amb aquesta ploma el Comte de Caralt? Tot lo més pessigolles per excitar el somriure!

—Mamà, dona'm dèu centims per donar a aquella velleta de l'altre dia.
—Té, maca. Te l'estimes mólt aquella velleta. ¿Perquè te l'estimes tant?
—Perque ven coques.

En Pau Ferrarons va anar al port amb la senyora, a despedir En Ramón Portusach, que se n'anava a América amb el transatlàntic *Rebràs*, que havía de creuar la zona de bloqueig.

Al cap d'un mes — ¡ara vegin! — En Portusach havía acabat el viatge com una rosa, i la senyora Ferrarons moría d'un cop d'aire mal cuidat.

Amb la primavera es presenten les festes de la flor, de la Creu Vermella, etc. A l'ànima barcelonina, l'ensopeix vagament que una noia gentil clavi una bandereta o bé una flor en el vestit dels diumenges. Afegeixi's ara la profusió d'aquestes captes que les portaràn al descrèdit, i el tò cursi, hostil a Catalunya, que certs buròcrates inadaptats hi volen donar.

La de la Creu Vermella de dies enrera va ésser una exposició de fanfarroneríes que parlaven esquerdat. Aquesta Creu, que està resultant a Barcelona més empipadora que pels mal casats la del matrimoni, o bé s'haurà d'assimilar al sentir ciutadà, o bé aviat, disparant contra d'ells tothom bala rasa, els obligaràn a anar amb els uniformes llampants allà on ja tenen la música: a la cultural plaça de «toros».

Se 'ns prepara la Festa de la Flor. Aquesta, que l'any passat dongué una nota d'afecte al parlar català, és més simpàtica, i, en realitat, és la que es va empescar el truc. Però ens consta que el Dr. Andreu ja va adoptar l'any passat el procediment de guardar-se la floreta de roba dins una capsa de mistos vella, per a poder sortir aquest any ben segur de la seva indemnitat econòmica.

Una de les coses que fan més fàstic d'Espanya és *La Esfera*. No es pot donar una abjecció més gran del gust, ni un ensopiment més profunde del magí. Els ninots hi semblan empastifats, i el text és una exhibició atuïdora de les poques soltes i cursileríes que a Madrid abunden d'una manera tropical. El darrer número d'aquesta publicació caça-babaus, és dedicat a Barcelona, però a una Barcelona com se la pugui imaginar una dispesera castiça, o un «oficial quinto» que hagués estat aquí abans de l'Exposició de 1888. No obstant, nosaltres darem una idea als incautes que hagin comprat *La Esfera:* el text pot servir per a fer-ne sabatilles japoneses, i els gravats com a paper agafa-mosques.

Per aquesta vegada, el darrer acudit d'En Vallès ha de sortir aquí, i no a *La Gola Badada*. El senyor R. P. que ens el demana, ens excusarà que responguem aquí a la seva petició de l'esmentat acudit.

Es comentaven els mals de cap que es dona un regidor olerdolista per demostrar que no és una cosa lletja, i que s'equivoquen els que li toquen l'honra. Aquest senyor, diu un interlocutor, procura pescar algun innocent amb l'ham de la seva paraula difusa i inconscientment humorística; i el contrassentit del regidor és que no és el seu ham, sino ell, qui està enaigat.

En Vallés que sí, que fa:

— *Vil Ham Aireges!*

L'altra dia En Vidal i Ribes estava esverat. Ha vingut el rei a les carreres de cavalls? No ha vingut? Vinga esbrinar. Empaità a tothom sense èxit. Cansat i suat, entrà en un tramvía, i com a darrera prova interrogà al del costat del seient. Tot fou endebades.

No hi havía esperança. Sense esma, s'abandonà lànguidament, i per guarir-se de l'il·lusió perduda es tregué la premsa germanòfila es posà a llegir: però aquell dia l'Europa li va semblar una cosa sense suc ni bruc.

El senyor Ferrarons, al cap de quatre mesos, instat per la familia i els coneguts, es casa amb una germana de la difunta, que se li retirava molt.

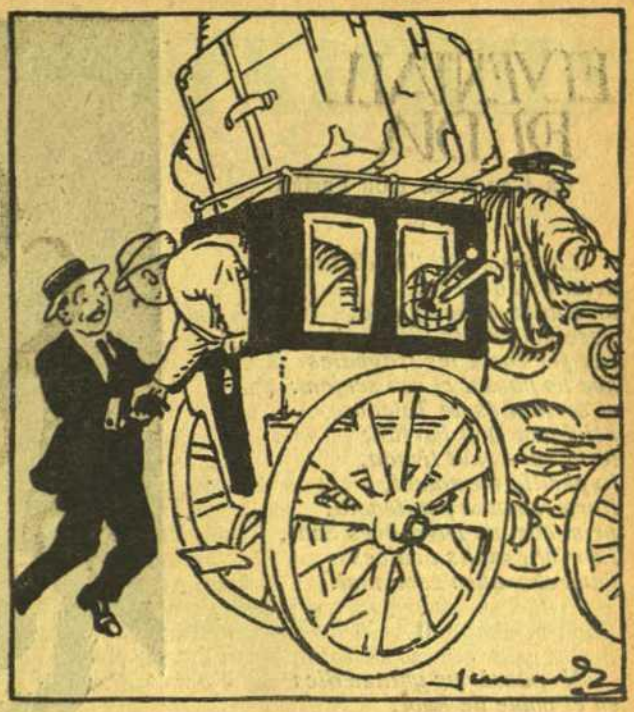

Al cap de vuit mesos, En Pau Ferrarons troba En Portusach, que acabava d'arribar.
—De quí portes dol? fa En Portusach, alarmat.
—De la meva cunyada.

Dels Jocs Florals

Diàleg, en prosa. (Històric)

L'escena passa a la sala de festes del Palau de la Música Catalana. Epoca: Mil noucents disset anys després de Jesucrist. Moments abans de començar la festa.

Personatges: UNA (nom?) i LEONCIA. Ambdues senyores, ben habillades, edat madura, corpulentes, amb certa replenitut del dinar, menjat a correcuita.

ESCENA I

UNA, en la fila 14. LEONCIA, en la fila 11.
Dos quarts de tres.

UNA.—*Leoncia, aquí hay dos sitios.* (Senyalant la fila 15.)

LEONCIA.—Vinc.

ESCENA II

Fila 15. Una al costat de l'altra.

UNA.—Aquí potser estarem millor.

LEO.—Almenys estem juntes.

(Llarga pausa.)

UNA.—(Examinant la sala). Aquestes roses del sostre, no sé què signifiquen.

LEO.—¿.....?

UNA.—Aquestes vidreres d'aquí la esquerra no són gens boniques. Deuen ser fetes d'aquella època que tot ho feien lleig.

LEO.—¿.....?

(Pausa.)

UNA.—(Mirant a l'escenari). Aquelles del fons són més boniques. No esparveren tant.

LEO.—¿.....?

UNA.—El tapiç del trono el trobo cursi.

LEO.—¿.....?

UNA.—I el cortinatge del darrera és una mica atrotinat. No deuen disposar de més recursos.

LEO.—¿.....?

(Pausa.)

UNA.—En canvi han tapat el fons, on hi ha aquelles figures empotrades com al temps de la Inquisició.

(Pausa llarga.)

UNA.—Són poc formals en l'hora, aquesta gent. (Són tres quarts de tres.)

LEO.—¿.....?

UNA.—Qui és aquell senyor que surt a l'escenari?

LEO.—Crec que és un que fa molts discursos. Es en...

UNA.—(Interrompent). *¡Ya! Será...*

LEO.—(Interrompent). En Casades.

UNA.—Dèu preparar el seu miler discurs.

(Pausa.)

UNA.—La formalitat no està en la poesía. (Ha passat mig quart més.)

(Llarga pausa.)

Als acorts de les orgues, com si fos ofici solemne de festa major o un casament de primera, van entrant l'elegant nuvi, de bracet amb la graciosa nuvia, i companyía, Societat en Comandita.

Falta l'incens. Sobren els aplaudiments. D'aquesta manera tindría més caràcter la festa.

BABILONIA

EL VENTALL DEL DIA

La Cançó de Don Farfàn

I

La cançó qui l'ha dictada?
aviat us ho diràn:
un soldat de bona geia,
Pere Andreu de Vilanant,
per fer corre les tragedies
que ha passat el seu serjant:
el serjant és de Toledo
i li diuen Don Farfàn;
té la cara molt tivada,
la perilla tremolant,
llarg com una penitencia,
prim com un Divendres Sant,
i sovint genolls i calces
l'entrebanquen caminant.

II

No passàrem quinze dies
en el poble de Rubí,
que's fa amic d'una fornera
més alegre que el matí.
Ell li deia coses dolces
que la feien pertení.
—Blanca sou com la farina,
com el forn sou carmesí.—
El serjant l'agafa un dia
per les faldes d'escotí:
ella és bona pastadora;
ja li'n deia:— Vina ací!—
l'alça de una revolada,
tanmateix un torbellí,
ja me'l tanca a la pastera,
crida el nunci i li fa dí:
—Coques noves han pastades,
que no hi ha regal més fí.—
Ja hi van el rector i el batlle
que en volen assaborí;
notari i apotecari,
es pot dir que tot Rubí!
Ella que obre la pastera:
Don Farfàn comença a eixí;
entre un núvol de farina
qui no sent el seu tossí?
Diu renecs de quatre canes,
que esgarrifen de sentí.
Quan veié tanta gentada,
es deixonda, i a fugí;
l'esgarip de la fornera
el seguia pel camí.

III

Don Farfàn és massa tendre;
ja li passa un altre cas
amb una matelassera
blanca com un matelàs.
Aquesta matelassera
per marit té un homenàs:
de tant picar matelassos,
que bé l'estreny amb el braç!
Don Farfàn va a la botiga,
pensant que ell no hi serà pas.
L'amor seva sanglotava,
tot plorant que ploraràs.
—Què teniu, la meva aimia?
—Ai Farfàn, si no te'n vas!
Mon marit té gelosies;
dintre casa n'ha romàs.—
El matelasser ja arriva.
Farfàn, on t'amagaràs?
Fica el cos sota la llana,
fica el cap sota un cabàs.
—Nois, piquem aquesta llana,
que hem de fè un bon matelàs.—
Don Farfàn encara corre,
tots els gossos al detràs.

IV

Don Farfàn vol la pubilla
d'En Gimpera Carnicè,
que fa sempre riallades
i tabola a fi de bé.
Don Farfàn festeja un vespre;
era fosc tot el carrè.
Ella escorre sang d'ovella
per damunt el cavallè.
Quan traversa tot el poble
per tornar-se'n al quartè:
—Don Farfàn ha mort un home!—

LA HIDRA SEPARATISTA
Aixís se la imagina don Canuto Guzmán de Mendoza, de
—¡Esto tiene más pelos de lo que yo me figuraba!

sent
Ell q
ell q
Si no
si so
Mai
ni de
Quat
me'l
Tot
tot e
i les
en le

H
qué

de la patria amb el sabre... civil.

, i no sab d'on vé.
ién un misto d'esca;
sa:—Què faré?
lauen les histories,
e molt de bé!
at a cap batalla,
renouê.
us (tots els que porto)
un matelassê!—
e va saber ho,
se'n rigué;
prou ho conten
es del Genê.

V

Rabí una sabatera
lletja que el pecat:
tres vegades s'és casada,
tres vegades ha enviudat.
Si cada home que pescava
es moría d'espantat!
Don Farfàn quan la va veure
va quedar-ne enamorat!
si les altres se'n van riure
de la seva dignitat,
a aquesta, que és sabatera,
amb sa pega ha captivat;
i és la sola a humiliar-s'hi,
que fa temps que s'ha avesat
a estar sempre agenollada...
per anâ emprovant calçat.

ELS FALSIOTS

(Continuació)

De les dues minyones, la Quimeta i la Marieta, l'una era ben plantada, pitera, d'amples anques i d'ulls grossos. Tenía els cabells blaus, no és broma; semblaven negres però eren d'un blau mólt fosc. La cintura mólt prima, els llavis molsuts. I com a defectes: una mica de bigoti, massa celles, mans i peus fòra de mida, i un vestir com de gitana.

No hi valía res que les cent mestresses que havía tingut la reptessin per aquest vici d'habillar-se malament. Ella comprenía la raó; si no fos perquè després no hauría sabut d'on fer vores, ja el bagul on tenía la roba, com el Felip V de nostre estimat Francesc Matheu, flestomaría a les voltes, si no a les voltes socarrades de l'infern, a les de un forn qualsevol. Ja n'estava empipada ella que quan estenía la roba al terrat, les altres minyones, veient ses mitges ratllades, li cantessin:

«La Quima te unes mitjes
comprades als Encants...»

Però, al mateix temps la reflexió li deia, que si es desfeia de les peces adquirides al seu gust, massa la seva predilecció pels colors violents (que l'atreien com el llum a les papellones) la portaría a esmerçar els seus pobres cabals en vestimentes encare més virolades, i que irritaríen fins a no poder més el puritanisme que per al vestir de les cuineres gastessin les mestresses a les quals s'anés llogant fins que trobés marit.

De les orelles de la Quimeta en penjaven unes arrecades esglaioses; i en la castanya hi portava una pinta, igual, talment, a un mirallet de caçar aloses.

La Marieta era a la inversa. Sempre vestida de negre, passava la meitat de la seva vida amagada darrera un davantal blanc, planxat, encarcarat, ornat amb randes, llaços i fistons. Calçava més bé i més car que la senyora, no es posava polsim d'arroç a la cara, i tenía cura de les seves mans. Mireu si en tenía, que quan per un atzar l'enviaven a la font es posava uns guants de fil blanc, els guants de fil blanc de servir a taula quan el senyor convidava a algún o alguns d'aquells amics que en concepte de la senyora eren uns poques vergonyes.

A més a més era escaienta, prima, baixeta, rossa, la cara una mica de cavall i els ulls plens de voluntat; no pas de voluntat d'estimar, sinó de fer-se obeïr. Un nirvi, vaja.

Perfectament: aquestes dues noies sortiren de casa carregades amb més paquets i paquetets que un automòvil de *El Siglo*. La Quimeta, bo i dirigint-se a la parada de tranvíes, digué:

—No hi ha por que se'ns emporti la bomba.

Respongué la Marieta:

—Ep, tu, agafem un cotxe; jo no vui fer el ridícol amb aquesta greixonera. No sé perquè serveix l'ordinari.

—Deu portar el carro ple de berrets amb plomes.

—I capces amb sabates de talons torçats. Apa! allí hi ha una parada.

—*Cotxero,* cap a la estació de França.

—Que us mudeu de casa, prendes?

—No, jove, anem a estiuejar.

—Ja entenc! ho deia per si els convenía una conductora.

—Que es pensa que som calaixeres?

—Armaris-miralls son vostés, on un hom s'hi contemplaria día i nit, i en mort i en vida.

—Tiri, tiri, plaga.

—Volen que passem pel Parc?

—Perquè?

—Perque prenguin exemple de les tórtores.

—Au! au! tiri.

—Tigressa!

—Au! tiri.

—Va!

Arrenca el carruatge, les Quimeta i Marieta arriben a l'estació de França, prenen el seu bitllet, travessen l'andèn i sense grans angunies troben seient en el vagó de tercera que l'atzar els ha deparat.

El mateix atzar els col·locà davant dos minyons, l'un com un sant Pau, l'altre com un sant Joan. Naturalment, encara el tren no ha fet: Pi, pi, pi, pi, piiii! fraternitzen Quimeta, Marieta, Sant Pau i Sant Joan.

I, oh casualitat, resulta que tots van al mateix poble. Un dels galans, diu:

—Quimeta, a vostè ja la he coneguda amb l'olor.

—Diable! si és en Pau!

—El mateix, el calcinaire.

—I vostè, fa la Marieta a Sant Joan, qui és?

—Servidor és el fill del forn de la fleca, del flecaire.

—Que pujaràn a la tartana? pregunta la Quimeta.

—Estàvem en dubte, responen els galants, però si vostès s'entartanen ens entartanem nosaltres.

—Portem molt *fato.*

—Ben repartit...

—Són molt amables.

—Com se diu vostè?

—Marieta, i vostè?

—Joanet.

—Aquet se diu Pau.

—I ho és!

—Poques bromes! tu, forner, ets un poca-vergonya.

—Però, Pau!

—Però, Pau!

—Però, Pau! Pau! Pau!

—Sempre: Pau! Què vos penseu que soc el sometent un servidor? Guerra! Ja veurán què en sortirà.

El tren s'atura, els minyons ajuden a baixar els fòtils, els col·loquen en la tartana que espera, s'hi enquibeixen ells quatre, el tartaner crida:

—Viva Deu!

La tartana arrenca. *(Continuarà)*

Pere Monnàs i Gratacòs

En Pere Monnàs

Autor d'«Els Falsiots»

Biografia

En Pere Monnàs i Gratacòs, autor de l'esplèndida novel·la amorosa, rústica i pintoresca *Els Falsiots,* que'ns honorem en publicar, no cal dir que avui en dia és el primer prestigi de la literatura catalana. Nat a Trepadella el 30 de Febrer de 1908, al bell mig d'una riolera, fecunda i pampolosíssima vinya, els seus primers anys transcorregueren a bordo d'un llaut amb el qual transportava melons de Valencia a nostre Principat un oncle seu, que havía estudiat per capellà. Allà mateix, gronxant-se calmosament en el Mediterrani, compongué En Monnàs el llibre: «Quadrets del cor», d'un pur sentimentalisme. La seva segona obra, publicada a Sabadell, «Grops de la vida», es decanta al naturalisme més franc. En Pere Monnàs, va sentir l'encís de París, de la bohemia, i va anar-hi a peu passant pel coll de Pertús, i tirant després pel dret. Conegué París, conegué la torbadora ciutat de l'absenta, de Nôtre Dame i els lírics sud-americans. Un cap al tard va estar a punt de suïcidar-se: feia quinze dies que no havía menjat més que una sardina de Nantes i un prunyó. Una mà misteriosa el deturà quan anava a llençar-se al Sena, i la bellugadissa de l'aigua, pressentida en les ombres, li dava ja una mortal esgarrifança.

La mà misteriosa era d'un graner de Trepadella anomenat Galipau. En Pere Monnàs rompé a plorar en el sí del providencial home del seu poble. La noble conducta d'En Galipau permeté a En Pere Monnàs escriure, voltat d'un relatiu benestar, els seus *Sonets a la ferradura daurada del cavall de Sennaquerib* (poesía no premiada al Jocs Florals per aquellas manganilles i compares-i comares que tothom sab). De retorn a Trepadella, En Pere Monnàs escriguè *L'ull del Faune natal* i *El cloquer transfigurat en turó,* obres traduïdes a l'austríac, i que han assolit tiratges de 20,000 i 30,000 exemplars.

Un dia es presentà una bella estrangera a Trepadella: i, amb el pretext d'estudiar curiositats arqueològiques, anà a veure una torre del temps dels moros. Allà es trobava En Pere Monnàs, i d'aleshores ençà no s'ha sabut res més d'ell. Es diu si l'extrangera era una nihilista russa: hi ha qui opina que En Pere Monnàs ha estat segrestat, i que en això hi tenen que veure els submarins o l'or anglès.

El fet és que nosaltres rebérem el manuscrit d'*Els Falsiots* amb una nota que deia: «Germans: aquesta novel·la és a l'ensems de *record* i d'*oblid.* A aquesta dòna que ha estat la causa *absolutament de tot, vui oblidar-*

la, i *necessito recordar-la*. Aquest paradoxal problema ve resolt en aquesta novel·la, on, per poder *oblidar-l'hi* i *recordar-l'hi*, he escrit quelcom d'*absolutament oposat* a la meva aventura, fil per randa. El que sigui capaç de capgirar tota la novel·la, de la fí al començament, substituint adjetius, substantius i verbs pels seus contraris, *podrà entendre* la meva terrible historia.» El paper no deia més. Pel bé de nostres lletres, desitgem que En Pere Monnàs aleni, i n'enjegui ben aviat de noves obres immortals.

Versemblança

A Mlle. Josette Carrère

PER enginy del somni, jo que a les hores clares del dia soc un perfecte demòcrata, jo, l'enemic acèrrim de la categoría, havía esdevingut un príncep mig-eval amb castell i tot. Jo era la delicia dels meus súbdits que vivíen contents, i m'estimaven cada día una miqueta més. Jo esmerçava tota la galanía dels meus vinticinc anys en les escaientes i gentils damisel·les que en el principat hi eren en abundor (21 per km.²) i elles—tant se val—es deixaven galantejar. El meu regnat era un *flirt* de sessió continua. Mes un día, ¡oh malaventura! vaig tenir una gran encepegada (qui no'n té d'encepegades al front d'un govern! ¿veritat, senyors de Madrid?). Vaig voler actuar de definidor davant d'unes quantes d'aquelles gentils floretes de la meva corona, deixant anar un concepte una mica massa dur pel genre femení; ¡fillets de Deu! ja n'hi va haver prou. Amb la cara de pomes agres que van posar aquells presseguets, vaig conèixer que quelcom de malastruc voleiava des d'aquell moment sobre la meva testa. Efectivament, l'endemà vaig tenir noticia que l'element femení, el principal del meu reialme, segons la darrera estadística etnogràfica, estava indignadíssim; vaig rebre anònims insultants, amenaçants; la tempesta es congriava. Després de sopar (allavors encara es feien tres àpets al dia amb tota regularitat, ben diferent d'ara, Deu meu!) anava a sortir per a fer el meu acostumat passeig vespertí; mes en ésser al pati del castell i quan els guardes es disposaven a baixar el pont llevadís, sentírem jo i el meu sèquit un fort bruït part de fòra de les muralles. Mano que no baixin el pont i dic a tots el de casa (ministres i servei):—Veníu amb mi dalt de tot de la torra més alta del castell, jo ja sé què és aquest murmull de fòra; veníu: ho veureu en èsser a dalt. I mercès a la lluna atalaiàrem l'espectacle que més m'ha conmogut en la meva vida. Des del castell fins a mitja hora a l'entorn no haurieu vist més que un mar de caps; ¡reminyons! havía vingut el milloret del bell sexe del meu principat, però ¡amb quins posats i amb quins crits! Rieu-vos-en de la revolució russa i àdhuc de la francesa; fins a nosaltres arribaven els esfereïdors xisclets de la turba:—¡Abaix l'indigne tirà! ¡muira el príncep! i tot això cridant amb si bemol de la darrera escala, allà on encara no ha arribat la Barrientos, i amb unes manetes closes (punys) enlaire, tot esperant la meva carn per fer-ne pilota.—Amics—dic girantme als que'm voltaven—ja no hi ha aquí gran ni petit, la mort ens iguala, sou simplement els meus amics, ha arribat la meva darrera hora i vull despedir-vos amb una abraçada a cada un i donar-vos un medi per salvar-vos d'aquesta tempestat que ha de aniquilar tot al que trobi dins d'aquestes parets; vosaltres sou ignoscents de tot això; sortireu per una mina subterrània que vos conduirà lluny d'aquí; mes jo, culpable de tot, pel decòrum de la dinastía cal que resti aquí i que mori com un valent; bai-

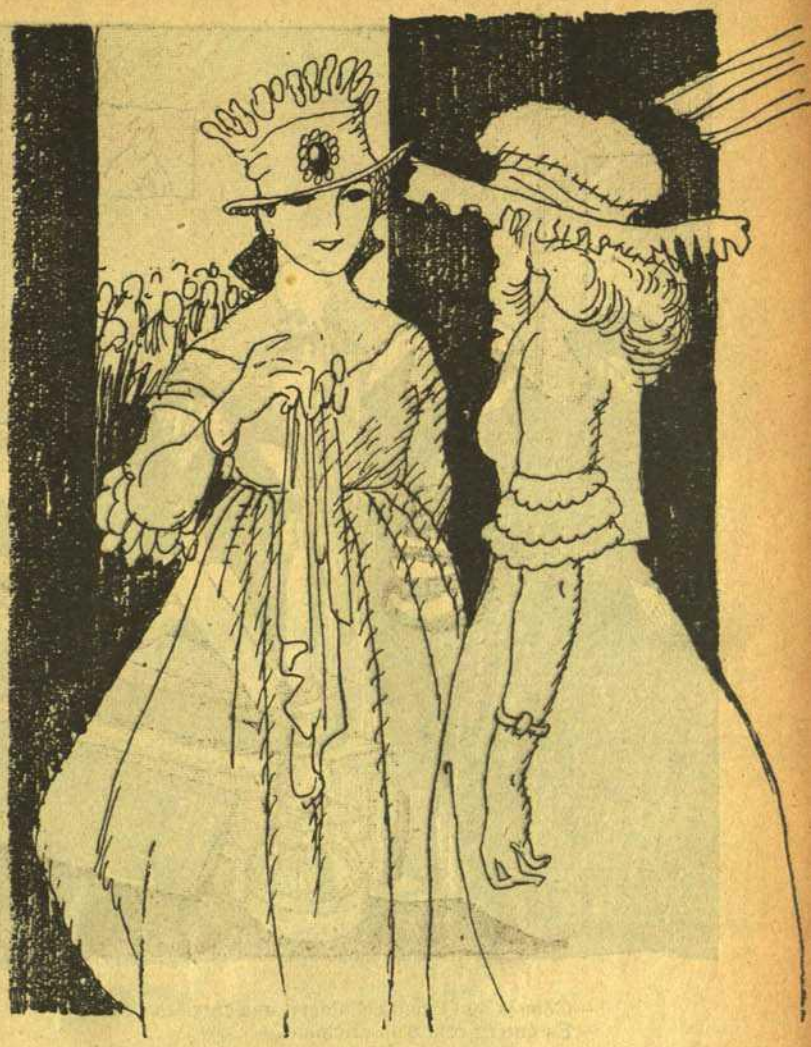

—Et devies molestar perque ahir el teu promés va comparèixer al cinematògraf sense haver-se afeitat.
—Si que em va picar.

—Cóm és que li han encolomat una caixa tan curta?
—Es que és feta d'un aficionat.

xeu a la sala del trono on vos despediré, i després, conduïts pel meu primer ministre, que després de jo es l'únic que sab aquest camí subterrani, vos en anireu a altres terres i contareu d'aquí a uns quants anys a vostres néts la meva trista historia. —Aquest fou el meu parlament. Anàrem tots capbaixos al salò de la reial cadira, mentres a fòra la cridoria augmentava en proporcions espantoses. El primer ministre, que perxò ho era, va pendre la paraula i digué: Ja sé, estimat i infortunat príncep, que Vos, fort coneixedor de la psicologia femenina, trobareu inútil i vàço que us dirè, mes em sembla molt convenient que abans d'entregarvos a les ires d'aquest ingrat poble que no ha sabut perdonar-vos una falta, proveu de parlamentar amb una comissió de revolucionaries. Feu que el vostre pregoner pugi a la muralla, i després d'un cop de trompeta per a fer silenci, digui a la turba que escolleixi d'entre elles les sis de més edat per a parlar amb el príncep.

Així es fèu, i al cap d'un quart... a una hora a l'entorn del castèll no s'hi trobava un ésser vivent.

VERMÓNIDAS

Rimes banals

Dona'm, oh musa de les valls mirífiques,
estre poètic perque plori un dol;
arrenca del meu jo *cançons magnífiques*
i deixa'm estar sol com un mussol.

Jo tenía un amic: cara arbitraria,
feble i escanyolit i mansuet,
amic de tota cosa literaria
que's deia Euripi Tellarina i Met.

Dins de tot el que fos de la caboria,
era un heroi de fe fonamentada;
s'havía estudiat, ai! de memoria
tot Blanquerna *i un xic* La ben Plantada.

Vivía en una cambra revellida
en el terrat de casa d'uns senyors;
allí passava la fumuda vida
sense ovirar ni penes ni dolors.

Oh la cambra, oh la dolça meravella
de la penumbra! S'ovirava allí,
quatre cadires, una taula vella,
un matelàs, i com a compte i fi,

tres grans armaris bruts de polsaguera,
tots plens de llibres drets i de cantó,
i ell segut a la taula putinera
empassant-se els diàlegs de Plató.

Encara veig l'amic com s'encaparra
en el seu intel·lecte tan preclar,
quan per comprâ un nou llibre d'en Sagarra
estigué quatre dies sens menjar.

I quan als Jocs Florals de les Repises
entre els accèsits va guanyâ el primê,
i em demanà el jaqué i dues camises
i això que no li anaven gaire bé.

Mes, oh dissort; vingué el duríssim dia
que pagar no podría ni el forner,
ni el colmado, ni la sabatería,
tot devent quatre mesos de lloguer.

I vaig veure embargar-li tots els llibres
i tots se'n van anar cap als Encants
i ell ho mirà trencant-se-li les fibres
del seu cor ple de vida i d'intents sans.

. . . . . .
. . . . . .

Llavors jo vaig polsar la meva lira
i vaig cantar la pena i el secret
i les dolors d'un home que delira,
del gran Euripi Tellarina i Met.

L'HOME QUI PENSA I RIU

L'erro

Hi havía un senyor que estava cremat amb un mut.

—El día que'l vegi...! Batua la sajolida! El día que l'encepegui...! Jo et reflic!

A l'endemà, ell que veu un subjecte que mirava un exemplar de la CUCA FERA en un kiosk. I exclama, amb un udol de joia:

—Veu com el trobo?

—Que m'ha de dir alguna cosa?

—Ja ho crec!

—Doncs endavant!

I l'altre que si, que me li venta nata.

—I ara! Faci el favor de fixar-se a qui pega!

—Ai, dispensi! em pensava que era el mut!

E. JAMBRINA

—Pepeta, dona'm un troç de aquesta coca amb mel.

—No noi, no; pero espera't que me l'hagi menjat, i et deixaré fer un petó on hagi quedat untada.

Rialles deportives

Els manefles escuats del futbol català del *cas* i de la martingala, elsdetectius culs-d'olla, i atacats d'estrangería, amb tot el seu seguici estrafalari de comparses milicians, mostren, a hores d'ara, el rostre nafrat d'una brunzenta fuetada del bon sentit.—Si sou servits,—els ha dit aquest, esclafint en una rialla, mig mofeta, mig compassiva,—no, encara, tots els *casos* son iguals, ni la vergonya s'es tant entafurada i envilida què, en cridant-la honestament, faci l'orni. Si sou servits; aquí os brindo el goig de ser espectadors (hi ha qui en diu *floreros)* de l'homenatge als vostres carí-ssims delatats. Preneu seient... i til·la, no fos cas que us avorrissiu.—Indirecta tan descaradota, deixà esverats els esgarría-críes de pèga. A en Tallada se li extremiren els pèls de la calva i, efecte de la vibració, que li repercutí a les vores mateixes de la massa encefálica, cosa que deu passar a tots els caps-prodigi, encara que siguin calvos, s'imaginà, tot d'una, trasplantat a un museu i convertit en momia detectivesca històrica, a la qual una multitut abigarrada contemplava, espectant, fent el senyal de la creu, mentres quatre figures humanes, disfreçades grotescament de faune (se suposa que poguessin ser en Gimeno, en Trías, l'Esmandía i Don Narcís) dançaven esvalotats a l'entorn, donant-li qualques copets en el melic. Així ho conten, d'amagat, els íntims de Don Josep María; i afegeixen, també d'amagat, que, un cop esvaïda la al-lucinació, es dirigí, acompanyat dels quatre suposats dansaires, a la Redacció de la *Gazeta dels quintos,* on, després de recórrer mentalment el trajecte: carrer de l'Industria, Aribau, amb parada a l'Esquena del Eixample, fins al Mundial Palace, escrigué en un tros de paper ridícul, facilitat per l'Esmandía, aquestes paraules enigmátiques: Sk. ωM a Ηλη; ιηιηι; +++, que traduides al català que ara es parla volen dir senzillament: Això de demà, em reventa; se m'han rifat; em suicido. Els quatre ex-faunes quedaren astorats, limitant-se a repetir automàticament: Se'ns han rifat. Amén.

* * *

El dia 13 de Maig de l'any 1922, els cronistes deportius que estàn obligats a tenir memoria i saber el que succeí cinc anys enrera, escriuràn aquest mots, terriblement lapidaris: «Avui fa cinc anys, oh volguts llegidors! (suposant que en aquella data hi hagi encara qui llegeixi coses de futbol) que per haver-se embolicat uns quants bruixots trapacers en voler honorar el nom futbolístic de Catalunya al crit espe...ternegant de *¡Biba España!* hagueren de presenciar, resignats i dòcils, com uns maules madrilenys i uns jan-fumes bilbaíns, es jugaven, davant de mes de tres mil nassos, una *capa* que havía de ser nostre. Ni als uns ni als altres els vinguè a mida; als altres per gran i als uns per esquifida, raò de més per creure que'ns pertanyía.» Aquí seguiràn vuitantatrès punts suspensius, equivalents a una pausa de 5 minuts ⁵/₆ (la suficient per a recordar las malifetes dels T. A. N. O. C. A. S. que en aquells temps feien d'*àrbitres* de la situació); i tot-seguit un ¡ai! esgarrifós que trencarà ¡ai! el cor i el color de moltes cares... dobles, si encara en queden.

CORRECUITA.

La Comtesa de Romanones ha estat a Montserrat, complint la prometença feta per a quan el seu home deixés el poder. — *Els diaris.*

—Per qué era la prometença?

—Com que ell és de la pell del diable, ella prometé un ciri si, quan ell deixés el poder, li llevaven la pell.

Llegiu a segona pàgina, les condicions del

Primer Concurs de "Cuca Fera"

No deixeu de concorre-hi.

LA RIALLA D'ALTRI

—Però escolta, perquè t'has negat a què dinéssim amb els Rieras, que estimem tant, i has acceptat aquesta invitació dels Ribes, que ens empipen?

—Perquè la senyora Riera m'ha vist aquest vestit, i la senyora Ribes no.

LIFE.

(A Paris s'han contractat negres per a recollir escombreries.)

—Sembla que han fet venir negres per a recollir la porquería.

—Ben pensat. El negre és un color sofert.

LE PELE-MELE.

LA COLA BADADA

No Soc Jo.—Magrament versificat, i aquí en sabem molt.

Babilonia.—Se la complau.

A. M. V.—No és prou humorístic. Torni a veure'ns, i disposi.

Ramón Ripoll.—Sou un feliç culpable: reincidiu. Per raons especials no se us pot complaure ara, però teniu nas. Es evident que en teniu. Salut! i qualsevol dia que us vagui...

J. A.—S'estima.

Miquelet.—Massa vell i massa innoscent. De tot se n'ha d'ésser amb mesura.

Smil.—Incorrecte en el vers. En canvi, correctíssim en el tracte social.

Silenus.—Quedem amics.

Perot.—Una mica massa «enraonat».

«Emilio» Tardiu.—Reproduïm un trocet de la seva carta per satisfacció de V., i sobretot dels lectors; i la reproduïm amb la seva mateixa ortografía i sistema de puntuació:

Piense el autor de dicho articulo que aún no tiene la independencia Cataluña para obligar, a hablar en catalán a todos los ciudadanos que viven en Barcelona?

Las cosas no cogerlos por los extrenos? Anonimo autor?

Ruegale Sr. Dtor., que, recomiende a escritor anonimo que compre un mapa de España y vera que los de aqui no son catalanes; si no españoles.

Atentamente me despido de Vd. afmo. s. s. q. b. s. m.

EMILIO TARDIU

P. D. D.

Si no entienden el castellano lo estudian comprenden? que el idioma español es el Castellano y no el Catalán.

Volent atendre'l, hem comprat un mapa d'Espanya, i, per més finesa, n'hem arrencat el troç N. E.

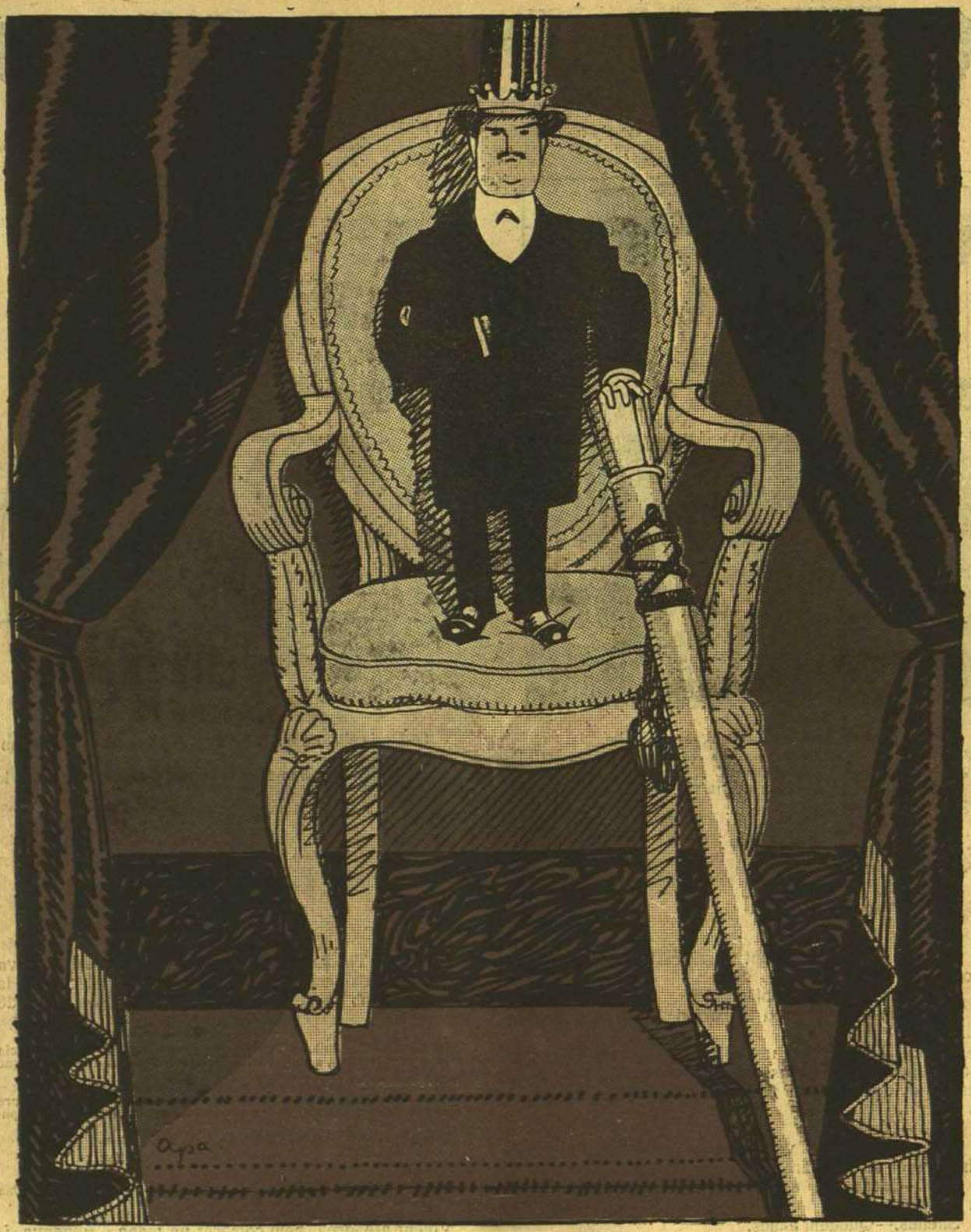

—Tan jove, i ja soc el fill de l'Alcalde que va fer l'Exposició.

9221 Imp. Guinart y Pujolar. Bronh, 68